

Byjubilæet

Af P. O. GAALAAS-HANSEN

Der skulle festes. Selvfølgelig skulle der festes. Det var 600 år siden Aakirkeby fik sine købstadsrettigheder. Ganske vist var der historikere, som udtalte tvivl om årstallet, men det var nu den gængse opfattelse, at det var i det Herrens år 1346 at ærkebiskoppen i Lund udstedte brevet med byens privilegier.

De 600 år måtte markeres.

Når det så faldt sig sådan, at datoen stemte med et-årsdagen for den tyske okkuperationsmagts kapitulation, ja så var der dobbelt grund til at fejre.

Byrådet bevilligede et efter tiden og forholdene anseligt beløb og udnævnte en komite til at ivaretage de fornødne foranstaltninger. Fra blomsterudsmykning, højtidelig flaghejsning, borgmesteren og andre notabiliteters taler, frokost for de udvalgte og folkevalgte, til et storslået festfyrværkeri à la tivoli. Alene fyrværkeriet kostede 3.000 kroner i indkøb, og det var mange penge for kommunekassen i 1946!

Så oprandt da dagen. Alt som kunne krybe og gå var på gaderne. Folk jublede og skreg som gale og beværtningerne havde fuldt hus fra morgenen af. Kun nogle få missionsfolk gik forsigtig omkring og mindede hinanden om: Takken ska' højere åp!

Hen mod middag stod alle byens honoratiorens opmarcherede foran rådhuset med borgmesteren i spidsen (hvis man kan kalde den runde, fyldige mand for en spids!). Der var alle »byrødderne«, sognepresten og skolelærere, postmesteren og politibetjentene, »Natpeter« (natpolitibetjenten) var også med!, frihedskæmpere med armbind og en hel del, som jeg ikke husker mere.

Så kom Amtmanden, i galla med flagrende silkebånd i »Napoleons-hatten«. Højtideligt skridtede han foran geleddet, for så at gi' hånd til hver enkelt af de opstillede.

ARKIVFOTO: BORNHOLMS TIDENDE

Præcis på et forud aftalt tidspunkt kom Zone-Redningskorpsets ambulanceflyver ind over byen, cirklede et par gange rundt i lav højde og kastede med stor præcision en blomsterbuket ned i armene på borgmesteren.

Folket jublede.

Efter paraden på torvet var der, som til de fleste begravelser, »kaffe på Kahns«, men kun for de specielt indbudte – vi andre gik hjem til spegesilden og de stegte kartofler.

Da aftenen kom, skulle der være fyrværkeri. Det var nær gået som »En aften i Tivoli« – i gamle Carstensens dage ... Der kom en byge og det hele var nær blevet til vand, det bare vand. Nå, heldigvis gav regnet sig ud over aftenen.

Afbrændingen af fyrværkeriet var blevet overladt til min læremester. Han gik imidlertid maskinvagt på elektricitetsværket og havde vagt denne aften, så jeg blev behørig instrueret i hvordan det skulle foregå – vi affyrede tilmed ved højlys dag en raket for at se, hvordan det fungerede.

Jeg allierede mig med et næstsøksenbarn, Ernst Holger

Hansen, der var smedelærling. Ernst fik en militær bøsse-mager, der lånte værkstedsplads hos smed Svendsen, med sig, så det blev os tre der huserede med »Ild og svovl« oppe på viadukten, mens »hele byen« stod nede ved Jernbanernes svinestalde for at bivåne skuet.

Vi havde lavet forsvarlige »udskydningsramper« for raketterne, monteret »vandfald« og et stort monogram med et 4-tal i et stort V på rækværket mod stationsområdet. Et dundrende kanonslag forkyndte at forestillingen begyndte, og alt gik efter opskriften, bortset fra et uheld, men det var der vist ikke ret mange, der lagde mærke til:

På en eller anden måde kom en raket ud af kurs. Den fløj vandret fra udskydningsrampen og traf bøsse-mageren i den nederste del af ryggen. Bøsse-mageren løb for livet, med raketten hængende efter sig, bange for at den skulle eksplodere og skade ham. Efter nogle sekunder fik han vredet sig til siden, så raketten slap fri og fortsatte ud i Kannikeengen.

Hver gang jeg ser en raketafskydning, mindes jeg synet af bøsse-mageren med ild i enden. – Det blev for mig byjubilæets store minde.